

Vuosikertomus 2017

#sentuntee

erinomaisena asiakaspalveluna

Sisältö

Yritysrakenne 5

Kuopion Energia Oy

Hallituksen jäsenet..... 7

Organisaatio..... 7

Toimitusjohtajan katsaus 8

Kaukolämpö.....10

Sähkökauppa.....12

Energiantuotanto.....14

Hallintopalvelut.....16

Tuloslaskelma.....18

Tase.....19

Rahoituslaskelma.....20

Tilintarkastuskertomus 20

Tunnusluvut 2017 21

Kuopion Sähköverkko Oy

Hallituksen jäsenet.....22

Organisaatio.....22

Toimitusjohtajan katsaus 24

Tuloslaskelma.....26

Tase.....27

Rahoituslaskelma.....28

Eriytetty tuloslaskelma 29

Eriytetty tase 30

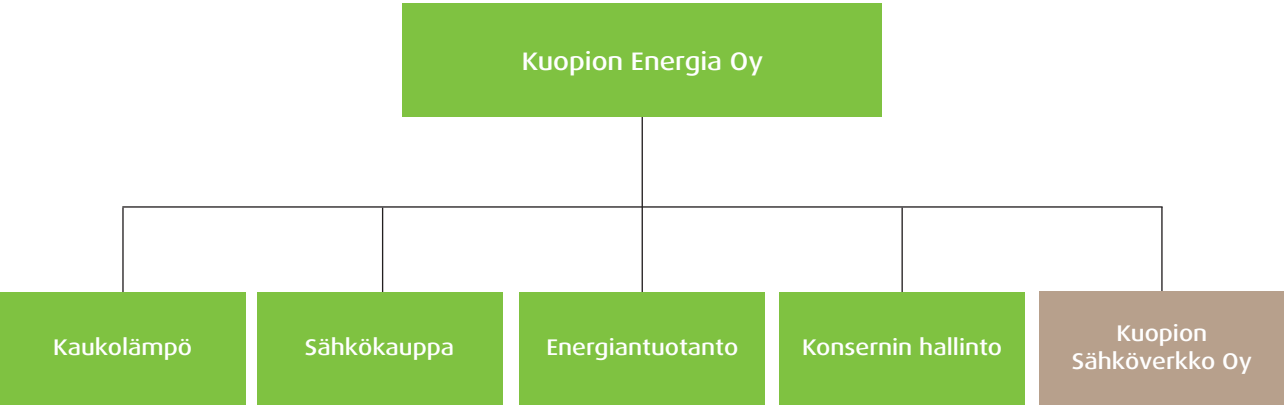
Tunnusluvut 2017 30

Tilintarkastuskertomus 31

Energiatase 32

Tunnuslukujen laskentakaavat 34

Yritysrakenne

Hallituksen jäsenet – Kuopion Energia Oy

Sari Raassina
kansanedustaja, puheenjohtaja

Jaakko Kekoni
FM, toimitusjohtaja, hallitusaktiivi (25.4.2016 – 11.4.2017)

Markku Kiljander
mielisairaanhoitaja

Pentti Kolari
aluepäällikkö, eläkeläinen

Tarja Lång
tilitoimistoyrittäjä

Veijo Martikainen
merkonomi (25.4.2016 – 21.3.2017)

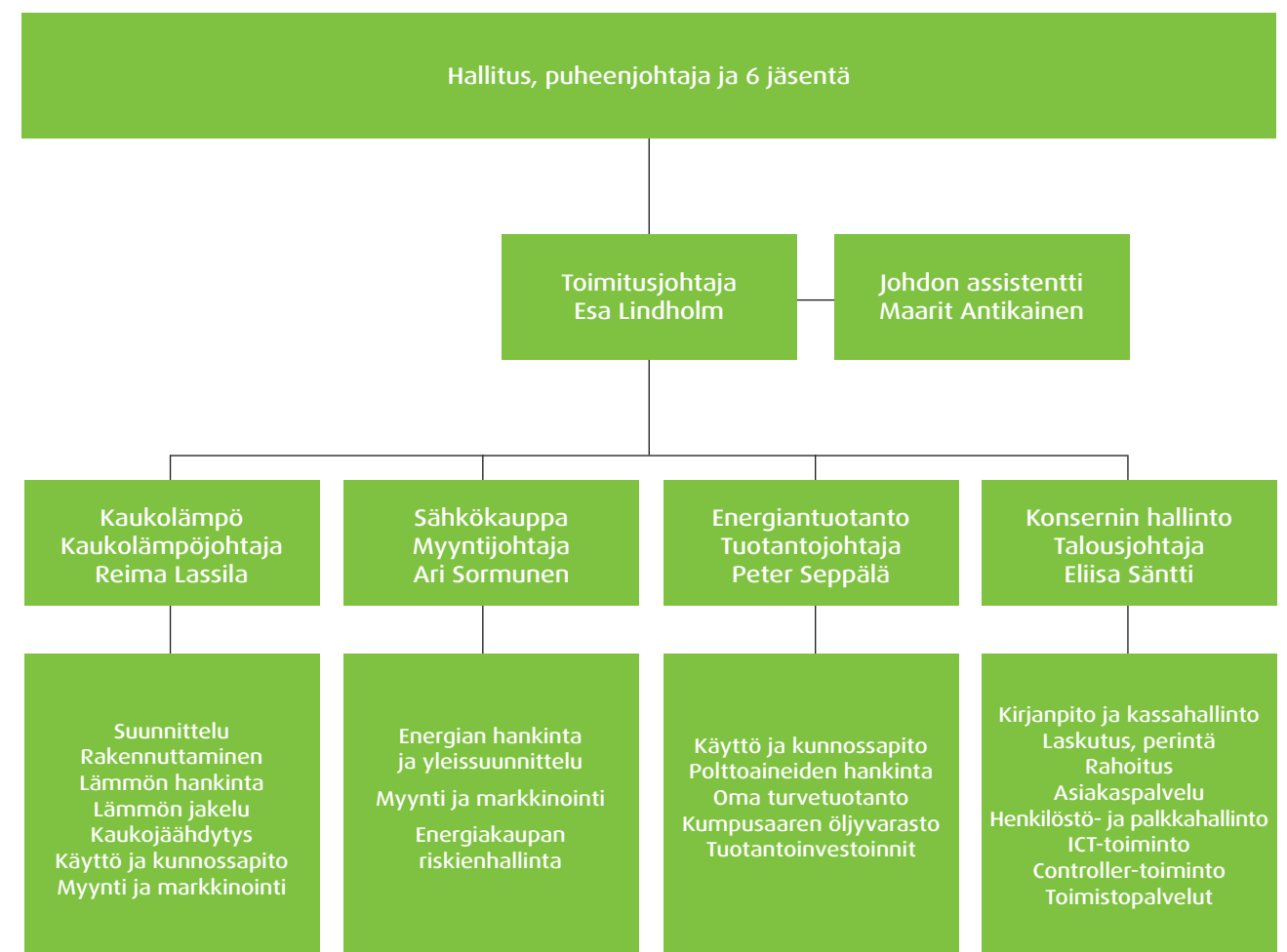
Anne Ryhänen
merkonomi, varapuheenjohtaja

Jukka Laakkonen
yrittäjä, hallituksen puheenjohtaja (11.4.2017 –)

Jaakko Leskinen
maatalousyrittäjä, eläkeläinen (11.4.2017 –)

Kaupunkikonsernin edustaja: Palvelualuejohtaja **Jarmo Pirhonen**

Organisaatio – Kuopion Energia Oy

”

Uusiutuvien polttoaineiden käyttö kasvoi 54 GWh edellisvuodesta ja nousi uuteen ennätykseen.

Toimitusjohtajan katsaus

Suomen talous kasvoi vuonna 2017 viennin kasvun ja lisääntyneiden investointien vetämänä. Kolmen prosentin talouskasvu oli lähihistorian kovin. Sekä vaihto- että kauppatase olivat ylijäämäisiä.

Liikearvopoiston päättyminen kasvatti tulosta

Kuopion Energia -konsernin tulos parani huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna.

Merkittävin tulosta parantava tekijä oli kymmenen vuoden takaisen yhtiö-rakennemuutoksen yhteydessä syntyneen liikearvopoiston päättyminen. Muita merkittäviä tekijöitä olivat Haapaniemen voimalaitoksen savukaasupesurin polttoainetaloutta parantava vaikutus, kaukolämmön lämpöhäviöiden väheneminen ja vuoden alussa toteutettu sähkön siirtohintojen korotus.

Konsernin liikevaihto oli 97,4 miljoonaa euroa (100,5 miljoonaa vuonna 2016). Liikevoitto oli 21,0 miljoonaa (16,1) ja voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja 10,7 miljoonaa (5,7). Liikevaihto pieneni noin kolme prosenttia edellisvuodesta kaukolämmön ja sähköenergian hintojen laskun vuoksi.

Kaikki liiketoiminnot paransivat edellisvuodesta

Vuosi 2017 oli Kuopiossa keskilämpötilaltaan 0,4 astetta edellisvuotta kylmempi, mutta noin puoli astetta normaali vuotta lämpimämpi. Säätila ja uudet kaukolämpöasiakkaat kasvattivat lämmön myyntiä noin prosentilla edellisvuodesta. Parantuneen polttoaine- ja energiatalouden ansiosta polttoaineiden käyttö kuitenkin aleni viisi prosenttia.

Kuopion Energia Oy myi sähköä vuonna 2017 yhteensä 702 gigawattituntia (GWh), mikä on 3,8 prosenttia edellis-

vuotta enemmän. Sähkön myynnin kasvu johtui asiakkasmäärän kasvusta pääasiassa Kuopion ulkopuolella.

Kuopion Sähköverkko Oy siirsi asiakkailleen sähköä 597 GWh. Viileäkö kesä pienensi jäähdytyksen tarvetta oleellisesti, mikä näkyi sähkönkulutuksessa kesäaikana. Uusia asiakkaita liitettiin sähköverkkoon 1 045. Vuosi 2017 oli sähkön jakelun toimitusvarmuuden kannalta hyvä. Sähkötoimituksen keskeytysaika oli asiakasta kohden keskimäärin 14,6 minuuttia.

Kaukolämmön myynti oli 940 GWh, mistä Vehmersalmen ja Melalahden aluelämpöverkkojen osuus oli 6 GWh. Kaukolämmön toimituksen keskeytysaika oli lämmityskauden aikana keskimäärin kuusi minuuttia asiakasta kohden.

Kuopion Energia menestyi erinomaisesti Energiategollisuuden syksyllä 2017 teettämässä energiayhtiöiden asiakastytyväisyystutkimuksessa. Sähköasiakkaille suunnatussa tutkimuksessa Kuopion Energia oli paras 16 tutkimukseen osallistuneen energiayhtiön joukossa. Kaukolämpöasiakkaiden tutkimuksessa sijoitus oli neljäs 12 kaukolämpöyhtiön joukossa.

Uusiutuvien polttoaineiden osuus jatkoi kasvuaan

Kuopion Energia käytti polttoaineita yhteensä 1 393 GWh, josta uusiutuvia oli 852 GWh eli 61 prosenttia kaikista polttoaineista. Uusiutuvien polttoaineiden käyttö kasvoi 54 GWh edellisvuodesta ja nousi uuteen ennätykseen. Kuopion Energian käyttämiä biopolttoaineita ovat metsähake, metsäteollisuuden sivutuotteet ja biokaasu.

Turvetta käytettiin 526 ja öljyä 15 GWh. Polttoaineiden kotimaisuusaste oli 91 prosenttia.

Turvetuotantokesä oli sateiden vuoksi keskinkertainen ja Kuopion Energian oma turvetuotanto jäi 80 prosenttiin tavoitteesta.

Sähkökaupan yhteisyritys ei toteutunut

Kuopion Energia selvitti sähkökauppa-liiketoimintojen yhdistämistä yhteiseen yhtiöön Jyväskylän Energian ja Loisteen kanssa. Yhdistämiseen tarvittavat päätökset ehdittiin tehdä Kuopiossa ja Jyväskylässä, mutta hanke kaatui Loisteen pääomistajan, Kajaanin kaupungin, vastustukseen.

Yhdistymisen tavoitteena oli turvata liiketoiminnan elinkelpoisuus ja kilpailukyky tilanteessa, jossa suuruuden ekonomian merkitys kasvaa ja ala keskittyy. Tarve sähkökaupan kehittämiselle ei poistunut hankkeen kaaduttua.

Kaukojäähdytys suunnittelu- ja toteutusvaiheeseen

Kaukojäähdytyksen toimittamisesta Puijon sairaalalle tehtiin sopimus Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kanssa. Hanke eteni suunnitteluvaiheeseen. Kaukojäähdytyslaitoksen ja -verkon rakentaminen alkaa keväällä 2018.

Toimitalo valmistui

Kuopion Energia -konsernin kaikki toiminnot on uuden toimitalon valmistuksen myötä keskitetty Haapaniemen alueelle. Uuteen toimitaloon siirtyi noin sata Kuopion Energian ja Kuopion Veden toimistotyötä tekevää henkilöä.

Esa Lindholm

Esa Lindholm
toimitusjohtaja
Kuopion Energia Oy

Kaukolämpö ja kaukojäähdytys

Kaukolämpö vastaa kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen toimituksesta asiakkaille, kaukolämpö-, kaukojäähdytys- ja biokaasuverkkojen, etäluentajärjestelmän, lämpökeskusten, kaukojäähdytyslaitosten ja moottorivoimalaitoksen rakennuttamisesta, käytöstä ja kunnossapidosta sekä kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen myynti-, neuvonta- ja tarkastustoiminnasta.

Kevään ja kesän viileät säät lisäsivät asiakkaiden lämmönkäyttöä

Kaukolämmön myynti oli 940 GWh, mikä on noin prosentin enemmän kuin vuonna 2016. Kulutuksen kasvu aiheutui pääasiassa normaalia viileämpien kevät-kesäkuukausien lämmitystarpeesta. Kaukolämmön myynti oli 54,7 miljoonaa euroa, mikä on 3,6 prosenttia (2,0 milj. euroa) edellisvuotta vähemmän. Tämän aiheutti vuoden alussa käyttöönotettu uusi hinnoittelu ja energiamaksujen alentaminen.

Lämpöenergiaa hankittiin yhteensä 1 024 GWh, josta yli 97 prosenttia tuotettiin Haapaniemen voimalaitoksella ja loput bio- ja kaatopaikkakaasulaitoksilla (1 %), öljykäyttöisillä lämpökeskuksilla (1 %) sekä alueverkkojen osalta ostolämpönä lämpöyrittäjiltä (0,7 %). Kaukolämmöstä 61 prosenttia tuotettiin uusiutuvilla polttoaineilla.

Suurin lämmöntarve oli tammikuun 5. päivänä klo 17-18, jolloin tuntinen keskiteho oli 323 MW (pakkasta 23,5 °C).

Lämmön toimitusvarmuus oli erinomainen

Kaukolämmön toimituksen keskeytysaika lämmityskauden aikana oli keskimäärin kuusi minuuttia asiakasta kohden, mikä on kolme minuuttia edellisvuotta vähemmän. Koko vuoden osalta keskeytysaika oli 66 minuuttia asiakasta kohden. Keskeytysaikaa nostivat kesällä suoritettavat suunnitellut verkon korjaus- ja uusimistoimenpiteet.

Investointeja uusille asuinalueille, toimitusvarmuuteen ja jakelun tehokkuuteen.

Merkittävimmät kaukolämpöverkon rakennuskohteet olivat Hiltulanlahden ja Saaristokaupungin alueilla. Uusia asiakkaita liitettiin kaukolämpöön näiden lisäksi myös mm. keskustan alueella, Puijonlaaksossa, Päivärannassa ja Linnanpellolla. Kolmelle vuodelle jaksotettu lämpökeskusten ja pumppaamoiden automaation ja kaukokäytön modernisointi saatiin valmiiksi.

Asiakkaiden laskutusmittausten vaihtoja tehtiin suunnitelman mukaisesti reilu 700. Parantunut mittaustarkkuus on pienentänyt lämmön jakelun häviöitä edellisiin vuosiin verrattuna. Kaukolämmön investoinnit olivat 3,5 miljoonaa euroa.

Kaukojäähdytysshanke eteni Savilahdessa

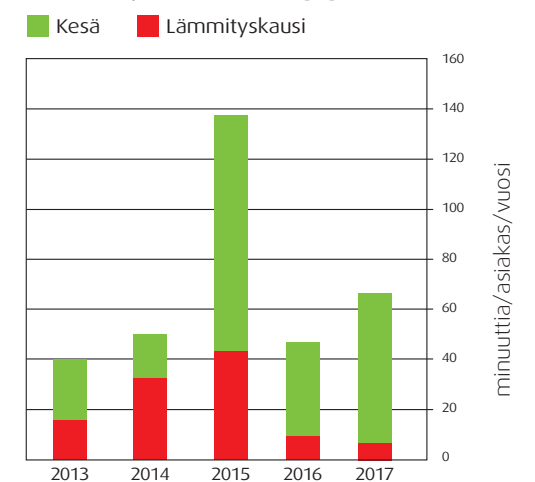
Kaukojäähdytyksen toimittamisesta Puijon sairaalalle tehtiin sopimus Pohjois-Sa-

von sairaanhoitopiiriin kanssa. Savilahden kaukojäähdytyksen tuotantolaitoksen suunnittelu- ja rakennuttamiskonsultti valittiin. Rakennuksen ja prosessin suunnittelutyö on käynnissä ja prosessipuolen hankintojen kilpailutus on aloitettu. Laitoksen ja kaukojäähdytysverkon rakentaminen alkaa keväällä 2018.

Kaukojäähdytyksen tuotantolaitos sijoittuu Harjulan sairaalan alueelle. Laitos otetaan käyttöön kesällä 2019. Neuvottelut kaukojäähdytyksen laajentumisesta koko Savilahden alueelle ovat käynnissä alueen toimijoiden kanssa.

Hankkeen investointikustannukset ovat sen laajuudesta riippuen 10–15 miljoonaa euroa vuosina 2016–2035. Puijon sairaala-alueella olevalle ensimmäiselle kaukojäähdytyskohteelle toimitettiin kylmäenergiaa väliaikaisen tehdasvalmistaisen konttijäähdyttimen avulla.

Lämmönjakelun keskeytykset

Lämmön myynti yhteensä 940 GWh
Kerros- ja rivitalot **50,6 %**
Liike- ja julkiset rakennukset **35,7 %**
Omakotitalot **8,6 %**
Teollisuusrakennukset **5,1 %**

” Parantunut mittaus-tarkkuus on pienentänyt lämmön jakelun häviöitä edellisiin vuosiin verrattuna.

Sähkökauppa

Viime vuonna sähköä käytettiin Suomessa 85,5 miljardia kilowattituntia (TWh). Kokonaiskäyttö kasvoi 0,4 prosenttia. Talouden elpyminen näkyi teollisuuden sähkön käytön 1,7 prosentin kasvuna. Asumisen, maatalouden sekä palvelujen ja rakentamisen sähkönkäyttö puolestaan laski viime vuonna 0,7 prosenttia. Syynä tähän oli edellisvuotta leudompi talvi.

Käytöstä katettiin nettotuonnilla 24 prosenttia ja Suomen omalla tuotannolla 76 prosenttia. Sähkön ja lämmön yhteistuotanto (CHP) kattoi käytöstä 24,7 prosenttia, ydinvoima 25,2 prosenttia, vesivoima 17,1 sekä hiili- ja muu lauhdutusvoima 3,5 prosenttia. Tuulivoiman osuus oli 5,6 prosenttia ja se kasvoi suhteellisesti voimakkaimmin.

Sähkön markkinahinnat pysyivät vuonna 2017 melko tarkkaan edellisvuoden tasolla. Keskimäärin tukkusähkö maksoi Suomessa viime vuonna 3,32 snt/kWh, mikä oli kaksi prosenttia edellisvuotta enemmän.

Viime vuosien tapaan Suomen aluehinta Nord Pool Spot -sähköpörssissä oli korkeampi kuin systeemi hinta. Suomen aluehinnan 2017 keskiarvo ylitti systeemi hinnan lähes 0,4 snt/kWh.

Suomessa tuotettu sähkö oli viime vuonna 80-prosenttisesti kasvihuonekaasupäästötöntä. Uusiutuvien energialähteiden osuus sähköntuotannosta oli 47 prosenttia ja kotimaisten energialähteiden osuus 52 prosenttia.

Sähkön myynti kasvoi 3,8 prosenttia
Kuopion Energia Oy myi sähköä vuonna 2017 yhteensä 702 gigawattituntia (GWh), mikä on 3,8 prosenttia edellisvuotta enemmän. Sähkön myynnin kasvu johtui asiakasmäärän kasvusta pääasiassa Kuopion ulkopuolella. Viileä kesä pienensi jäähdytyksen tarvetta oleellisesti, mikä näkyi sähkönkulutuksessa kesäaikana. Kokonaisuudessaan vuosi 2017 oli Kuopiossa keskilämpötilaltaan noin 0,4 astetta edellisvuotta kylmempi.

Haapaniemen voimalaitoksella ja Pitkälähden biokaasumoottorilla tuotettiin sähköä 324 GWh, mikä on kaksi prosenttia edellistä vuotta enemmän. Kuopion Energia Oy:n tukkusähkön osto nousi 378 GWh:iin, missä on kasvua 5,6 prosenttia edellisvuodesta. Oman sähköntuotannon osuus on savukaasupesurin käyttöönoton jälkeen ollut huomattavasti aiempia vuosia pienempi. Savukaasupesurin käyttö pienentää yhteistuotantolaitoksessa prosessista saatavan sähkön määrää, joka piene-

”

Sähkökaupan kannattavuus parani merkittävästi edellisvuodesta.

ni tämän vaikutuksesta noin 110 GWh. Vuonna 2017 pesurin avulla säästettiin polttoaineita lämmöntuotannossa lähes 270 GWh.

Liikevaihto pieneni seitsemän prosenttia

Kuopion Energian sähkön myynnin liikevaihto oli 27,1 miljoonaa euroa, mikä on seitsemän prosenttia edellisvuotta pienempi. Liikevaihdon aleneminen johtui sähkön myyntihintojen laskusta. Lähes neljä prosenttia kasvanut myyntivolyyymi ei riittänyt kompensoimaan myyntihintojen alenemisen vaikutusta. Sähkökaupan kannattavuus parani merkittävästi edellisvuodesta.

Kilpailu kuluttaja-asiakkaista jatkui kireänä

Kilpailu kuluttaja-asiakkaista jatkui edelleen kireänä. Tähän vaikuttivat tukusähkön matala hintataso ja kilpailijoiden aggressiiviset markkinointitoimet. Kuopion Energia tehosti omaa puhelinmyyntiään ja lisäsi monikanavaista markkinointia. Asiakasmäärä kasvoi muutamalla sadalla edellisvuodesta.

Markkinaosuus Kuopion Sähköverkko Oy:n alueella käytetystä sähköstä oli 59 prosenttia, kokonaismyynnistä 46 prosenttia suuntautui oman verkkoalueen ulkopuolelle muualle Suomeen.

”
Haapaniemen
voimalaitoksella
tuotettiin sähköä
315 GWh ja
kaukolämpöä
997 GWh.

Energiantuotanto

Energiantuotanto vastaa Haapaniemen voimalaitoksen käytöstä ja kunnossapidosta, omasta turvetuotannosta, polttoaineiden hankinnasta sekä öljyn varmuusvaraston hoidosta.

Haapaniemen voimalaitoksella tuotettiin sähköä 315 GWh ja kaukolämpöä 997 GWh.

Voimalaitoksen käytettävyys oli hyvä. Yksi suurempi tuotantohäiriö sattui keväällä pääpolttoainekuljettimen katketessa. Korjaus kesti lähes kaksi vuorokautta.

Kolmelle vuodelle jaksottuvan Haapaniemi 2 -automaatiomodernisoinnin ensimmäinen vaihe toteutettiin kevään ja kesän huoltoseisokkien yhteydessä. Samalla vaihdettiin myös kolmosyksikön kattilan hiekkatulistin.

Polttoaineen näytteenoton edustavuuden parantamiseksi tehty näytteenottohalli otettiin kaupalliseen käyttöön. Kaikista laitokselle tulleista polttoainekuormista on lyhyitä häiriöaikoja lukuun ottamatta otettu näytteet robotiikan avulla 1.6.2017 alkaen.

Kuopion Energian oman turvetuotannon tavoitteesta saavutettiin noin 80 prosenttia. Tuotantotavoitteista jäätii kylmän kesän ja epävakaisen sään vuoksi.

Kuopion Energia hankki omistuksen sekä vuokra-, hallinta- ja käyttöoikeudet Kainuussa sijaitseville Lintu-, Risti- ja Haukisuon turvetuotantoalueille. Suokonaisuus on turvetuotantoaltaan yhteensä noin 75 hehtaaria ja se sijaitsee 150 kilometriä Kuopiosta pohjoiseen. Hankinnan jälkeen Kuopion Energialla on omassa turvetuotannossaan noin 600 hehtaaria turvetuotantopinta-alaa.

Haapaniemen voimalaitoksen energiantuotanto ja polttoaineiden käyttö:	2017	2016	2015
Vastapainesähkön tuotanto (GWh)	315	308	337
Lauhdesähkön tuotanto (GWh)	1	3	2
Kaukolämmön tuotanto (GWh)	997	995	900
Polttoaineiden kulutus (GWh)	1 361	1 436	1 489
Laitoshyötysuhde (%)	96,4	90,9	83,2
Turpeen osuus (%)	39	45	47
Biopolttoaineiden osuus (%)	61	55	53
Kivihiilen osuus (%)	0,0	0,1	0,0
Öljyn osuus (%)	0,1	0,2	0,1

Haapaniemen voimalaitoksen savukaasupäästöt:	2017	2016	2015
Rikin oksidit (t)	106	167	444
Typen oksidit (t)	473	451	569
Hiukkaset (t)	7	9	37
Fossiilisten polttoaineiden hiilidioksidi (1000 t)	202	249	258

Hallintopalvelut

Konsernin hallintopalvelut käsittävät kirjanpidon, ulkoisen ja sisäisen raportoinnin, sisäisen tarkastuksen, kassahallinnan, rahoituksen, laskutuksen ja asiakaspalvelun, palkanlaskennan ja muun henkilöstöpalvelun, ICT-palvelut sekä toimistopalvelut.

Vuoden 2017 lopussa konsernin palveluksessa oli 149 vakinaista ja kahdeksan määräaikaista henkilöä. Konsernin toisen toimintavuoden henkilöstökulut olivat 9,7 miljoonaa euroa, mikä on lähes sama kuin edellisellä vuotena.

Kuopion Energia Liikelaitoksesta siirtyneet henkilöt siirtyivät noudattamaan Energiategollisuuden työehtosopimusta helmikuun alusta ja tuotannon kolmivuorotyöntekijät toukokuun alusta alkaen. Tämä jälkeen Kuopion Energia –konsernin koko henkilöstö noudattaa Energiategollisuuden työehtosopimusta. Konsernilla on yhteinen työsuojelutoimikunta ja YT-neuvottelukunta.

Toiminnan kehittäminen ja yhteistoiminta

Konsernin uusi toiminnanohjausjärjestelmä ja liiketoimintojen yhteinen kunnossapitojärjestelmä otettiin käyttöön 1.1.2017. EU:n tietosuojasetuksen (GDPR) vaatimusten täyttämiseen valmistauduttiin tekemällä tietosuojakartoitus ja käynnistettiin henkilörekistereihin liittyvä selvitystyö. Tietoturva-hallintomallia kehitettiin siten, että se huomioi GDPR:n, NIS-direktiivin ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset.

Konsernissa tehtiin henkilöstön tyytyväisyyskysely sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely.

Yksi konsernin tulostavoitteista oli laatia toimintasuunnitelma siitä, miten henkilöstö saadaan aktivoitua kehittämään omaa ammattitaitoaan ja työn tekemisen prosesseja. Tehtyjä kyselyjä käytettiin apuna toimintasuunnitelman laatimisessa. Lisäksi perustettiin Kehit-

tämisklubi, jossa on jäseniä eri liiketoiminnoista. Klubilaisten tehtävänä oli kerätä kehittämisajatuksia omista tiimeistään ja jalostaa niitä yhdessä muiden jäsenten kanssa. Kommunikointialustana toimi digitaalinen Real-alusta. Klubi kokoontui kolme kertaa. Myös johtoryhmä, esimiehet ja luottamusmiehet osallistuivat suunnitelman työstämiseen.

Konsernin yhteinen työsuojelutoimikunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Työsuojelutoimikunnassa käsiteltiin mm. työsuojelun toimintaohjelma ja toimintasuunnitelma, työpaikan työsuojelutalastoja sekä työterveyshuollon toimintasuunnitelma ja työpaikkaselvitykset. Lisäksi työsuojelutoimikunta organisoivat kahdeksan kuukauden mittaisen hyvinvointivalmennuksen, johon sisältyvän juoksukoulun päätavoitteena oli oli Kuopio Maraton –tapahtumaan osallistuminen. Kuopion Energia –konserni on Kuopiossa avatun Työturvallisuuden harjoitusalueen yhteistyökumppani ja osallistui kolmen rastin suunnitteluun ja toteutukseen.

Yhteistoimintalain mukainen konsernin yhteinen YT-neuvottelukunta, jossa on edustettuna kaikki henkilöstöryhmät, kokoontui viisi kertaa. YT-neuvottelukunnassa käsiteltiin mm. vuoden 2016 henkilöstöraportit, Kuopion Energian taloustilanne 2017 ja budjetti 2018. Lisäksi YT-neuvottelukunnassa käsiteltiin henkilöstötutkimuksen sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuustutkimuksen tuloksia, tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa, toimilahanketta, tehtyjä aloitteita sekä hyväksyttiin Kuopion Energia Oy:n ja Kuopion Sähköverkko Oy:n vuoden 2017 koulutussuunnitelmat.

Koulutus ja kehittäminen

Koulutuksia järjestettiin eri osastoilla ammatillisten taitojen kehittämiseksi mm. asiakaspalvelussa myynnillisten taitojen kehittämisestä, voimailaitksella säteilyturvallisuudesta sekä sähköver-

kolla sähkötyöturvallisuudesta. Lisäksi henkilökunnalle järjestettiin koulutuksia kyberturvallisuudesta, työturvallisuudesta, ensiaputaidoista sekä valmennettiin henkilöstöä uusiin toimitiloihin muuttoon tilamuutosvalmennuksella.

”

Konsernissa tehtiin henkilöstön tyytyväisyyskysely sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely.

Kuopion Energia Oy	
Henkilöstöä keskimäärin	136
Henkilöstö 31.12.2017	128
• joista vakituisia	122
Keskimääräinen palvelusaika (v)	14,7
Henkilöstön keski-ikä (v)	46,5
Koulutuspäivät	357,0

Kuopion Sähköverkko Oy	
Henkilöstöä keskimäärin	28
Henkilöstö 31.12.2017	29
• joista vakituisia	27
Keskimääräinen palvelusaika (v)	13,5
Henkilöstön keski-ikä (v)	43,3
Koulutuspäivät	95,5

Kuopion Energia -konserni ja emoyhtiö – tuloslaskelma 1.1.–31.12.2017

	KONSERNI 2017	KONSERNI 2016	EMOYHTIÖ 2017	EMOYHTIÖ 2016
(1000 €)				
Myyntituotot				
Sähkön myynti	26 384	28 390	27 107	29 112
Sähkön siirto	15 587	14 654		
Lämmön myynti	54 723	56 834	54 723	56 834
Muut myyntitulot	743	650	325	334
LIIVEVAIHTO	97 437	100 528	82 155	86 280
Liiketoiminnan muut tuotot	3 687	4 151	4 590	5 505
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Sähkön ostot	16 145	16 944	13 565	14 520
Polttoaineiden ostot	22 713	25 991	23 129	25 992
Polttoainevaraston lisäys -/vähenys +	1 592	1 364	1 246	1 363
Muut aineet ja tarvikkeet	1 582	2 127	1 459	2 049
Palvelujen ostot	2 276	2 589	1 535	1 933
	44 308	49 015	40 934	45 857
Henkilöstökulut	9 711	9 709	7 989	8 059
Poistot ja arvonalentumiset	17 229	21 310	12 706	16 772
Liiketoiminnan muut kulut	8 856	8 506	7 944	7 918
LIIVEVOITTO (-TAPPIO)	21 020	16 139	17 172	13 179
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja muut rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			1 433	1 522
Muilta	25	26	25	26
Korko- ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille	7 831	7 862	7 831	7 862
Muille	2 541	2 646	2 541	2 646
	10 347	10 482	8 914	8 960
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	10 673	5 657	8 258	4 219
Tilinpäätössiirrot			-1 681	-2 094
Tuloverot	1 595	528	1 548	528
Laskennalliset verot	-774	-665		
TILIKAUDEN VOITTO / TAPPIO	8 304	4 464	5 029	1 597

Kuopion Energia -konserni ja emoyhtiö – tase 31.12.2017

	KONSERNI 2017	KONSERNI 2016	EMOYHTIÖ 2017	EMOYHTIÖ 2016
(1000 €)				
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet	1 870	1 095	1 706	897
Atk-ohjelmat	1 870	1 095	1 706	897
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	2 092	2 092	2 092	2 092
Rakennukset ja rakennelmat	35 844	29 538	32 544	26 886
Sähköverkko	67 218	65 675		
Kaukolämpöverkko	55 403	56 113	55 403	56 113
Tuotannolliset koneet ja laitteet	125 366	132 298	117 047	122 922
Muut koneet ja kalustot	2 820	2 588	2 035	1 480
Muut aineelliset hyödykkeet	913	1 028	912	1 028
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 282	4 959	4 108	4 964
	293 938	294 291	214 141	215 485
Sijoitukset				
Muut saamiset saman konsernin yhteisöiltä	74	48	96	52
Osuudet saman konsernin yrityksissä			21 274	21 274
Muut osakkeet ja osuudet	1 607	1 607	1 605	1 605
Muut saamiset/liittymismaksut	128	49	176	90
	1 809	1 704	23 151	23 021
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	297 617	297 090	238 998	239 403
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	6 503	7 622	6 376	7 622
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	21	21		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä			46 923	47 923
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	2 300	9 023	2 591	9 185
Saamiset saman konsernin yhteisöiltä	3 832	2 879	3 832	2 818
Muut saamiset	2 803	5 014	2 804	4 973
Siirtosaamiset	11 668	3 145	10 197	1 727
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	20 603	20 061	19 424	18 703
Rahoitusarvopaperit	1 240	344	1 240	344
Rahat ja pankkisaamiset	28 019	31 558	23 235	27 666
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	56 386	59 606	97 198	102 258
VASTAAVAA YHTEENSÄ	354 003	356 696	336 196	341 661
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	2	2	2	2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	67 780	69 384	67 780	69 384
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	5 729	1 265	-2 900	-4 497
Tilikauden voitto (tappio)	8 304	4 464	5 029	1 597
OMA PÄÄOMA yhteensä	81 815	75 115	69 911	66 486
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Kertynyt poistoero			11 601	9 920
PAKOLLISET VARAUKSET				
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	74 475	80 808	74 475	80 808
Velat saman konsernin yhteisöille	129 130	133 156	129 130	133 156
Liittymismaksut	40 983	39 934	26 931	26 331
Laskennallinen verovelka	3 004	2 230		
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	247 592	256 128	230 536	240 295
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	6 334	5 924	6 334	5 923
Lainat kaupungille	4 026		4 026	
Saadut ennakkomaksut	17	21	17	21
Ostovelat	4 979	8 457	4 184	7 350
Velat saman konsernin yhteisöille	503	4 390	3 417	7 025
Muut lyhytaikaiset velat	4 148	3 507	2 072	1 908
Siirtovelat	4 589	3 153	4 098	2 732
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	24 596	25 452	24 148	24 959
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	272 188	281 580	254 684	265 254
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	354 003	356 696	336 196	341 661

Kuopion Energia -konserni ja emoyhtiö – rahoituslaskelma 1.1.–31.12.2017

	KONSERNI 2017	EMOYHTIÖ 2017
(1000 €)		
LIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto/Tappio ennen satunnaisia eriä	10 673	8 258
Suunnitelman mukaiset poistot	17 229	12 706
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-1 594	-1 548
Rahoitustuotot ja -kulut	10 346	8 914
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	36 654	28 330
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien saamisten muutos	-1 438	-616
Vaihto-omaisuuden muutos	1 119	1 245
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	-5 292	-1 221
	-5 611	-592
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-10 372	-10 372
Saadut korot liiketoiminnasta	25	1 458
Liiketoiminnan rahavirta (A)	20 696	18 824
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-17 651	-12 171
Investoinnit muihin sijoituksiin	-105	-130
Investointien rahavirta (B)	-17 756	-12 301
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	4 436	410
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-9 310	-9 759
Maksetut osingot ja muuvoitonjako	-1 605	-1 605
Rahoituksen rahavirta (C)	-6 479	-10 954
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys +/-vähenys -	-3 539	-4 431
Rahavarat 31.12.	28 019	23 235
Rahavarat 1.1.	31 558	27 666
	-3 539	-4 431
LASKENTAOHJEITA		
Vaihto-omaisuus, lisäys -/vähenys +		
Lyhytaik. saamiset, lisäys -/vähenys +		
Korottomat lyhytaik. velat lisäys +/-vähenys -		

Tilintarkastuskertomus Kuopion Energia Oy:n yhtiökokoukselle

Lausunto
Olemme tilintarkastaneet Kuopion Energia Oy:n (y-tunnus 2064700-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut
Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet
Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyt-

tää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin. Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella. Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten

arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Muu informaatio
Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio, jonka olemme saaneet käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, on toimintakertomus.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Kuopiossa 12.3.2018

BDO Oy, tilintarkastusyhteisö

Tiina Lind
KHT, JHT

Tunnusluvut 2017

Tunnusluvut
(laskentakaaavat sivulla 34)

Liikevoitto (%)
Oman pääoman tuotto (%)
Sijoitetun pääoman tuotto (%)
Omavaraisuusaste (%)
Maksuvalmius (quick ratio)

KONSERNI	EMOYHTIÖ
21,6	20,9
10,6	8,5
6,2	5,8
23,1	24,2
2,0	1,8

Hallituksen jäsenet – Kuopion Sähköverkko Oy

Toni Vainikainen

talous- ja rahoitusjohtaja, Kuopion kaupunki, puheenjohtaja (28.9.2015 – 30.9.2017)

Eliisa Säätti

talousjohtaja, hallituksen puheenjohtaja (1.10.2017–)

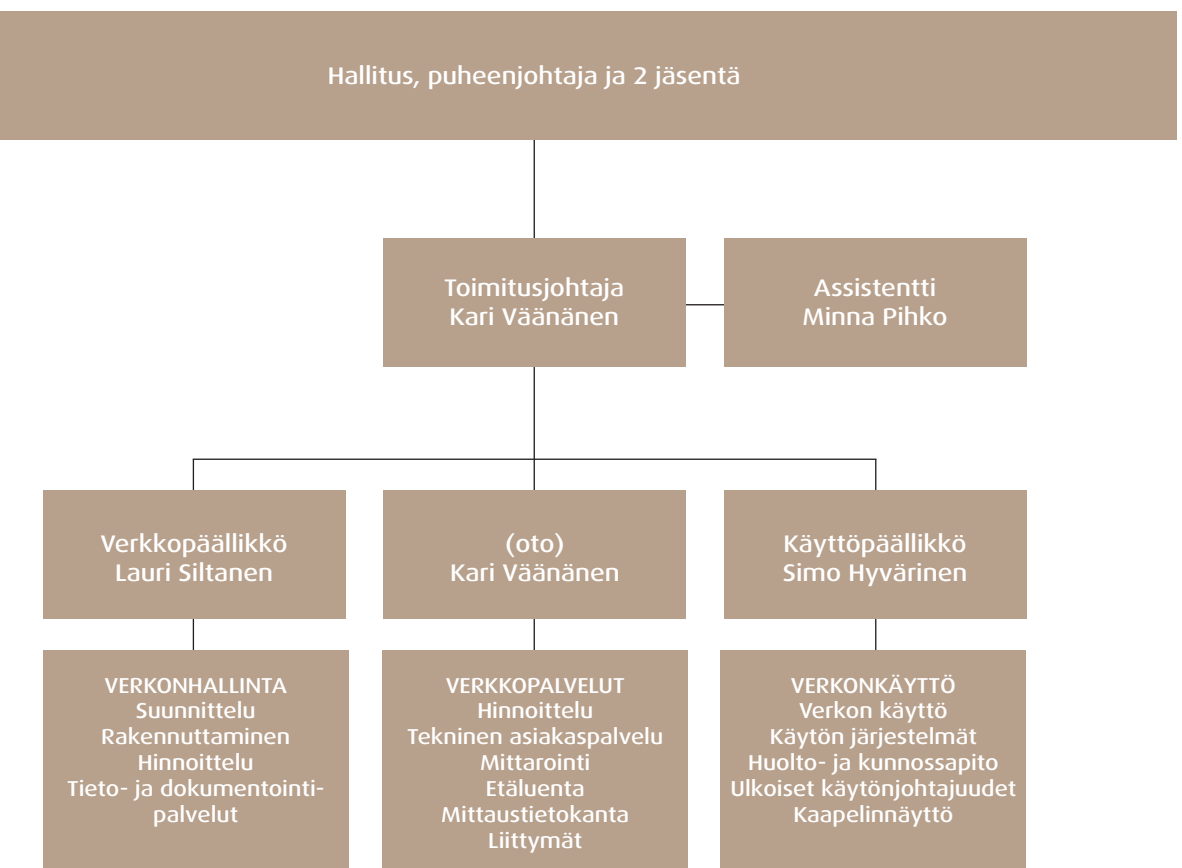
Petri Pomell

controller, Kuopion Energia Oy

Anne Paasikari

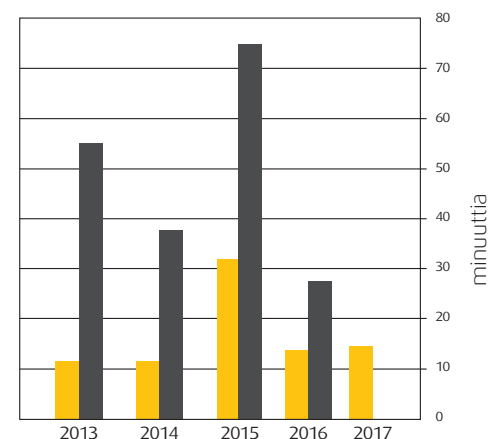
henkilöstö- ja työsuojelupäällikkö, Kuopion Energia Oy

Organisaatio – Kuopion Sähköverkko Oy

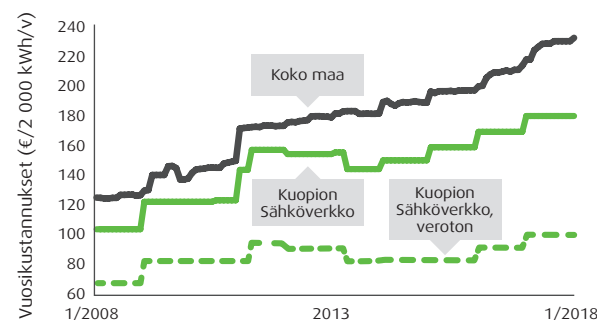

Sähköverkon vuotuinen keskimääräinen keskeytysaika (minuuttia/asiakas)

Kuopion Sähköverkko Oy
Keskiarvo Suomi

Sähkösänti

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2017 oli Kuopion Sähköverkko Oy:n kolmas toimintavuosi. Liikevaihto oli 16,5 miljoonaa euroa ja liikevoitto on 3,8 miljoonaa euroa. Tulospäätös edelliseen vuoteen verrattuna on 0,9 miljoonaa euroa. Vuoden alusta nostettiin verottomia siirtohintoja keskimäärin 6,5 prosenttia, mikä paransi kannattavuutta.

Asiakkaalle siirretyn sähkön määrä oli 597 GWh, mikä on vajaan prosentin edellisvuotta vähemmän. Merkittävin syy sähkönkulutuksen alenemiseen oli viileä kesä, joka pienensi jäähdytyksen tarvetta oleellisesti. Siirron huippu-teho oli 106,0 MW, kun se oli edellisenä vuonna 114,5 MW. Sähköverkkoon liitettiin 1 045 uutta asiakasta ja uusia liittyviä rakennettiin 119.

Toimitusvarmuus

Sähkön siirron toimitusvarmuus pysyi korkeana. Sähkötoimituksen keskeytysaika oli asiakasta kohden keskimäärin alle 15 minuuttia, mikä on edellisvuoden tasolla. Pitkäkestoisilta tai laajoilta sähkötoimituksen häiriöiltä välttyttiin lähes kokonaan.

Kuopion Sähköverkko Oy oli mukana JÄÄTYVÄ 2017 –suurhäiriöharjoituksessa. Harjoitustilanteena oli vakavan

säätömiön jälkeinen laaja-alueinen ja pitkäkestoinen sähkön kanta- ja jakeluverkkojen häiriö. Käytännön harjoitus kesti kaksi päivää, mutta konkreettinen suunnittelu, valmistelu ja yhteistyö eri osapuolien kesken kesti noin puolitoista vuotta. Harjoitus onnistui hyvin ja lopputuloksena syntyi useita suosituksia, joiden toivotaan parantavan valtakunnallista varautumisen tasoa ja yhteistyötä.

Investoinnit

Sähköverkkoon investoitiin budjetin mukaisesti 5,3 miljoonaa euroa. Sähköverkon investoinnit painottuivat voimakkaasti keskijänniteverkon kaapelointiin asemakaava-alueilla. Keskijänniteverkon kaapelointiaste nousi investointien ansiosta reilut neljä prosenttia. Lisäksi sähköverkko laajeni kaupungin uusille asumisalueille Hiltulanlahden läntisessä osassa ja keskeisen kaupunkialueen täydennysrakentamiskohteissa. Sähköasemien osalta merkittävin investointi oli Leväsen sähköaseman 110 kV kytkin-kentän uudistaminen ja laajentaminen.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Tutkimus- ja kehitystoiminta painottui Sähkötutkimuspooliin. Sähkötutkimuspooli on perustettu sähkövoimatekniikan, sähkön siirron- ja jakelun ja siihen liittyvän palveluntuotannon sekä muun

osapuolien kesken sovittavan energia-alaa palvelevan tutkimuksen kehittämiseksi.

Vuoden aikana tutkittiin mm. sähkön jakelun tariffirakenteen kehittämistä, miehittämättömien koptereiden käyttöä verkostovikojen paikannuksessa sekä uusia tekniikoita sähköverkon vikatilanteiden hallintaan ja hajautetun tuotannon ohjaukseen. Omia tutkimusprojekteja ei ollut työn alla.

Tariffirakenteen kehitys

Vuonna 2017 päätettiin uudistaa pienasiakkaiden tariffirakennetta vuoden 2018 aikana. Nykyinen hinnoittelumalli on palvellut sähkömarkkinoita, jotka eivät olleet eriytyneet myyntiin ja siirtoon. Hinnoittelun perustana on pääosin ollut energiamäärä, kun sähköverkon kustannukset puolestaan riippuvat pääosin mitoitus-tehosta. Nykyisestä hinnoittelumallista puuttuvat kannustimet verkkokapasiteetin tehokkaaseen käyttöön.

Kari Väänänen

Kari Väänänen
toimitusjohtaja
Kuopion Sähköverkko Oy

”

Pitkäkestoisilta tai laajoilta sähkötoimituksen häiriöiltä välttyttiin lähes kokonaan.

Kuopion Sähköverkko Oy – tuloslaskelma 1.1.-31.12.2017

(1000 €)	2017	2016
Sähkön siirto	16 036	15 073
Muut myyntitulot	462	362
LIKEVAIHTO	16 498	15 435
Liiketoiminnan muut tuotot	254	182
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Sähkön ostot	763	765
Kantaverkkomaksut	2 595	2 424
Varaston muutos lisäys(-)/vähennys(+)	-127	
Muut aineet ja tarvikkeet	166	78
Palvelujen ostot	745	658
	4 142	3 925
Henkilöstökulut	1 721	1 651
Poistot ja arvonalentumiset	4 523	4 537
Liiketoiminnan muut kulut	2 517	2 521
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	3 849	2 982
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Korko- ja muut rahoitustuotot		
Korko- ja muut rahoituskulut	-1 433	1 522
	-1 433	-1 522
VOITTO (-TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	2 416	1 461
Tilinpäätössiirrot	2 191	1 230
Tuloverot	46	
TILIKAUDEN VOITTO / TAPPIO	179	231

Kuopion Sähköverkko Oy – tase 31.12.2017

(1000 €)	2017	2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	164	198
Aineettomat oikeudet	164	198
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	3 302	2 654
Sähköverkosto	67 220	65 675
Tuotannolliset koneet ja laitteet	8 319	9 376
Muut koneet ja kalustot	804	1 127
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	180	
	79 825	78 832
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	2	2
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	79 991	79 033
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	127	0
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut pitkäaikaiset saamiset	21	21
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	74	20
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	3 274	3 253
Muut saamiset	0	41
Siirtosaamiset	1 472	1 417
	4 820	4 732
Rahat ja pankkisaamiset	4 784	3 892
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	9 752	8 645
VASTAAVAA YHTEENSÄ	89 743	87 678
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	3	3
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	21 271	21 271
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	-264	-495
Tilikauden voitto (tappio)	179	231
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	21 189	21 010
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat saman konsernin yrityksiltä	46 923	47 923
Liittymismaksut	14 123	13 649
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	61 046	61 572
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	796	1 107
Velat saman konsernin yrityksille	727	739
Muut velat	2 075	1 599
Siirtovelat	490	421
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	4 088	3 866
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	65 134	65 438
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	89 743	87 678

Kuopion Sähköverkko Oy – rahoituslaskelma 1.1.–31.12.2017

(1000 €)	2017	2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto/Tappio ennen satunnaisia eriä	179	231
Edellisille tilikausille kuuluvat erät		
Suunnitelman mukaiset poistot	4 523	4 537
Tilinpäätössiirtymien kertymä	2 191	1 230
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		
Rahoitustuotot ja -kulut	1 432	1 522
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	8 325	7 520
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien saamisten muutos	-88	-1 770
Vaihto-omaisuuden muutos	-127	
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	221	1 512
	6	-258
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnon rahoituskuluista	-1 432	-1 522
Saadut korot liiketoiminnasta		
Liiketoiminnan rahavirta (A)	6 899	5 741
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-5 482	-4 277
Investoinnit muihin sijoituksiin		-2
Investointien rahavirta (B)	-5 482	-4 279
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	474	
Liiketoimintakaupan rahavarat		
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksu	-1 000	-3 000
Liiketoimintakaupan rahoitus		
Rahoituksen rahavirta (C)	-526	-3 000
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys +/-vähennys -	891	-1 538
Kassavarat 31.12.	4 783	3 892
Kassavarat 1.1.	3 892	5 431
	891	-1 538

Kuopion Sähköverkko Oy – eriytetty tuloslaskelma 1.1.–31.12.2017

(1000 €)	2017	2016
LIIEKVAIHTO		
Sähkön siirto	16 036	15 073
Muut myyntitulot	417	310
MYYNTITULOT YHTEENSÄ	16 453	15 383
Sisäinen myynti		
LIIEKVAIHTO	16 453	15 383
Liiketoiminnan muut tuotot	100	16
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana		
Häviösähkö	748	707
Muut ostot tilikauden aikana	54	72
Ulkopuoliset palvelut		
Alueverkko- ja kantaverkkopalvelumaksut	2 595	2 424
Muut ulkopuoliset palvelut	739	646
MATERIAALIT JA PALVELUT YHTEENSÄ	4 136	3 849
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	1 319	1 213
Eläkekulut	313	340
Henkilösivukulut	44	31
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	1 676	1 584
Suunnitelman mukaiset poistot	4 523	4 537
Poistot sähköverkon hyödykkeistä	4 436	4 446
Poistot muista pysyvien vastaavien hyödykkeistä	87	92
Liiketoiminnan muut kulut	2 298	2 356
Vuokratulot	203	216
Sisäiset kulut		
LIIEKVOITTO (-TAPPIO)	3 717	2 858
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja muut rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä		
Muilta		2
Korko- ja muut rahoituskulut		
Korkokulut	-1 433	-1 522
Muut rahoituskulut		
VOITTO/TAPPIO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	2 284	1 337
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	2 284	1 337
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos		
Poistoeron muutos sähköverkon hyödykkeistä	-2 191	-1 230
Tulovero	-46	
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	47	107

Kuopion Sähköverkko Oy – eriytetty sähkön siirron tase – tilinpäätös 31.12.2017

(1000 €)	
VASTAAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet/atk-ohjelmat	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	
Aineelliset hyödykkeet	
Sähköverkon aineelliset hyödykkeet	
Muut aineelliset hyödykkeet	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	
Osakkeet ja osuudet	
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Sähkötarvikevarasto	
Pitkäaikaiset saamiset	
Pitkäaikaiset saamiset muilta	
Lyhytaikaiset saamiset	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	
Saamiset muilta	
Rahat ja pankkisaamiset	
Muut rahoitusvarat	
Saamiset yhteensä	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	
VASTATTAVAA	
OMA PÄÄOMA	
Osakepääoma	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	
Edellisten tilikausien voitto/tappio	
Tilikauden voitto/tappio	
Tilinpäätössiirtojen kertymä	
Poistoero	
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen vieras pääoma	
Lainat saman konsernin yrityksiltä	
Liittymismaksut	
Lyhytaikainen vieras pääoma	
Velat saman konsernin yrityksille	
Velat muille	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	

2017	2016
164	198
164	198
79 430	78 599
215	234
180	0
79 825	78 832
2	2
127	
21	21
3 274	3 236
1 533	1 470
4 431	3 679
9 259	8 406
89 377	87 439
3	3
21 271	21 271
-498	-605
47	107
20 823	20 776
3 420	1 230
46 923	47 923
14 123	13 649
727	739
3 361	3 122
89 377	87 439

Kuopion Sähköverkko Oy – tunnusluvut 2017

Tunnusluvut

Liikevoittoprosentti (%)	23,3	19,3
Oman pääoman tuottoprosentti (%)	10,1	6,7
Omavaraisuusaste (%)	27,4	25,4
Maksuvalmius, quick ratio	2,35	2,2
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (%)	5,4	4,2

2017	2016
23,3	19,3
10,1	6,7
27,4	25,4
2,35	2,2
5,4	4,2

Tilintarkastuskertomus Kuopion Sähköverkko Oy:n yhtiökokoukselle

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Kuopion Sähköverkko Oy:n (y-tunnus 2654781-3) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvisissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä

antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonemme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyskyä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäyttöökseen voi liittyä yhteistointintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomukssamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonme. Johto-

päätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntonme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Kuopiossa 12. maaliskuuta 2018

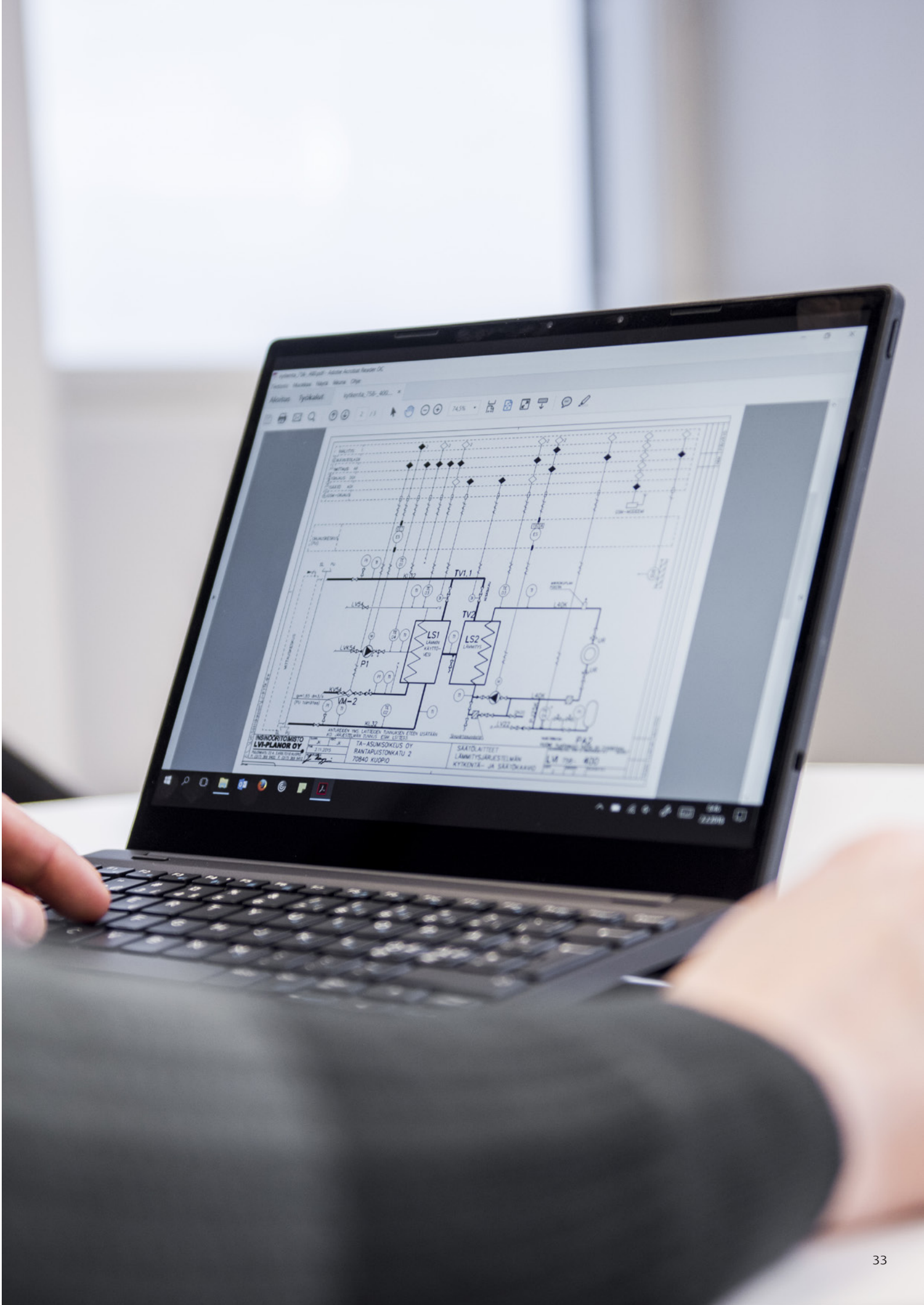
BDO Oy, tilintarkastusyhteisö

Tiina Lind
KHT, JHT

Energiatase 2017

		2016	2017	Muutos (%)
SÄHKÖ				
SÄHKÖN HANKINTA	GWh	676,1	702,0	3,8%
Tuotanto	GWh	318,4	324,1	1,8%
Osto	GWh	357,8	377,9	5,6%
Vähittäismyynti (sis. häviöt)	GWh	661,3	687,3	3,9%
Tukkumyynti ulos	GWh	14,9	14,8	-0,2%
Sähkön omakäyttö	GWh	54,4	55,3	1,6%
KAUKOLÄMPÖ				
TUOTANTO	GWh	1 024,2	1 024,5	0,0%
Voimalaitos	GWh	995,5	996,7	0,1%
- Savukaasupesurin tuottama lämpö	GWh	164,3	221,0	34,5%
Vesikattilat + kaasumoottori	GWh	21,5	20,4	-5,1%
Osto aluelämpöverkot	GWh	7,2	7,4	2,8%
Lämmön omakäyttö	GWh	7,5	8,3	10,7%
KAUKOLÄMPÖ MYYNTI	GWh	931,0	939,7	0,9%
- myynti, kantakaupunki	GWh	924,8	933,2	0,9%
- myynti, alueverkot	GWh	6,2	6,5	4,8%
Kaukolämmön verkostohäviöt	GWh	91,1	84,8	-6,9%
- verkostohäviö, kantakaupunki	%	9,0	8,3	-7,8%
- verkostohäviö, alueverkot	%	13,0	12,1	-6,9%
POLTTOAINEET				
POLTTOAINEEN KÄYTTÖ	GWh	1 465,5	1 379,4	-5,9%
Turve	GWh	649,0	526,3	-18,9%
Öljy	GWh	3,2	1,5	-53,1%
Lämpökeskusten öljy	GWh	11,9	11,9	0,2%
Puupolttoaineet	GWh	781,2	833,2	6,7%
Kivihiili	GWh	2,1	0	-100,0%
Biokaasu	GWh	20,5	18,8	-8,4%

KUOPION ENERGIA OY – TUNNUSLUKUIJEN LASKENTAKAAVAT

- Liikevoittoprosentti
$$\frac{(17\,172\,436)}{(82\,154\,835)} \times 100\, \% = 20,9\, \%$$
- Oman pääoman tuottoprosentti
$$\frac{(8\,258\,411 - 1\,548\,277)}{(66\,485\,922 + 9\,920\,315 + 69\,910\,800 + 11\,600\,993) / 2} \times 100\, \% = 8,5\, \%$$
- Sijoitetun pääoman tuottoprosentti
$$\frac{(8\,258\,411 + 10\,372\,134)}{(66\,485\,922 + 9\,920\,315 + 240\,294\,946 + 5\,923\,560 + 69\,910\,800 + 11\,600\,993 + 230\,535\,890 + 10\,359\,675) / 2} \times 100\, \% = 5,8\, \%$$
- Omavaraisuusaste
$$\frac{(69\,910\,800 + 11\,600\,993)}{(336\,196\,163 - 17\,440)} \times 100\, \% = 24,2\, \%$$
- Maksuvalmius, quick ratio
$$\frac{(19\,423\,727 + 23\,235\,206)}{(24\,148\,481 - 17\,440)} = 1,8$$
- Korkojen vähennyskelpoisuus tasevertailu (ei poistoeroa)
$$\frac{(69\,910\,800 + 0)}{(336\,196\,163 - 17\,440)} \times 100\, \% = 20,8\, \%$$

KUOPION SÄHKÖVERKKO OY – TUNNUSLUKUIJEN LASKENTAKAAVAT

- Liikevoittoprosentti
$$\frac{(3\,848\,515)}{(16\,498\,206)} \times 100\, \% = 23,3\, \%$$
- Oman pääoman tuottoprosentti
$$\frac{(2\,416\,132 - 46\,483)}{(23\,424\,781)} \times 100\, \% = 10,1\, \%$$
- Omavaraisuusaste
$$\frac{(21\,189\,119 + 3\,420\,486)}{(89\,742\,659)} \times 100\, \% = 27,4\, \%$$
- Maksuvalmius, quick ratio
$$\frac{(4\,820\,099 + 4\,783\,521)}{(4\,087\,883)} = 2,35$$
- Sijoitetun pääoman tuottoprosentti
$$\frac{(2\,416\,132 + 1\,432\,534)}{(22\,239\,957 + 46\,922\,658 + 24\,609\,605 + 47\,922\,658) / 2} \times 100\, \% = 5,4\, \%$$

KUOPION ENERGIA -KONSERNI – TUNNUSLUKUIJEN LASKENTAKAAVAT

- Liikevoittoprosentti
$$\frac{(21\,019\,511)}{(97\,437\,093)} \times 100\, \% = 21,6\, \%$$
- Oman pääoman tuottoprosentti
$$\frac{(10\,673\,103 - 2\,368\,994)}{(0 + 75\,115\,533 + 81\,815\,064 + 0) / 2} \times 100\, \% = 10,6\, \%$$
- Sijoitetun pääoman tuottoprosentti
$$\frac{(10\,673\,103 + 10\,372\,324)}{(81\,815\,064 + 0 + 247\,592\,458 + 10\,359\,675 + 75\,115\,533 + 0 + 256\,128\,482 + 9\,949\,519) / 2} \times 100\, \% = 6,2\, \%$$
- Omavaraisuusaste
$$\frac{(81\,815\,064 + 0)}{(354\,003\,418 - 17\,440)} \times 100\, \% = 23,1\, \%$$
- Maksuvalmius, quick ratio
$$\frac{(20\,603\,357 + 28\,018\,727)}{(24\,595\,895 - 17\,440)} = 2,0$$
- Korkojen vähennyskelpoisuus tasevertailu (ei poistoeroa)
$$\frac{(81\,815\,064 + 0)}{(354\,003\,418 - 17\,440)} \times 100\, \% = 23,1\, \%$$

Kuopion Energia
Postiosoite: PL 105, 70101 Kuopio
Käyntiosoite: Haapaniementie 30, 70100 Kuopio
www.kuopionenergia.fi

